

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Alina Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. przeciwko K. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego we Wrześni z dnia 18 maja 2016 roku

w sprawie o sygnaturze akt I C 2453/15

I. zmienia zaskarżony wyrok zaoczny w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 677 zł (sześćset siedemdziesiąt siedem złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 listopada 2014 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 151,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

I. w pozostałym zakresie apelację oddala;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 118,80 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

I-I Alina Szymanowska

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 18 maja 2016 r. Sąd Rejonowy we Wrześni oddalił powództwo Kancelarii (...) S.A. z siedzibą w K. przeciwko K. W. o zapłatę kwoty 934,70 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 236 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie wydania postanowień dowodowych odnoszących się do poszczególnych wniosków dowodowych, a przy tym dokonanie oceny tychże dowodów, w sytuacji gdy sąd nie może opierać postępowania dowodowego w oparciu o dowody prawidłowo niewprowadzone do postępowania. W przypadku nieuwzględnienia powyższego zarzutu skarżąca podniosła też zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 60 k.c. w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, poprzez ich błędną wykładnię, a mianowicie przyjęcie przez Sąd I instancji, iż oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki dla swej ważności wymaga formy pisemnej, w sytuacji gdy wykładnia wymienionych

przepisów prowadzi do wniosku, że forma pisemna została zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych, a nadto zarzuty naruszenia przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. brak wszechstronnego rozważania zebranego w sprawie materiału i odmówienie mocy dowodowej przedłożonym w sprawie dokumentom, w sytuacji gdy przedmiotowe dokumenty winne być traktowane jako dowody należycie wykazujące istnienie przysługującej powódce należności,
- b) art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania stron - strony pozwanej, w sytuacji, gdy zdaniem Sądu w sprawie brak było środków dowodowych,
- c) art. 308 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie przeprowadzenia przez Sąd I instancji dowodów z przedłożonych w postępowaniu dokumentów jako dowodów utrwalonych za pomocą urządzeń wskazanych w wymienionym przepisie,
- d) art. 339 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie przez Sąd I instancji, iż w sprawie zachodzą uzasadnione wątpliwości, w sytuacji gdy w przedmiotowym stanie faktycznym takie wątpliwości nie wystąpiły, czego skutkiem powinno być przyjęcie wskazanych przez powoda twierdzeń za prawdziwych,
- e) art. 208 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i, wobec powzięcia wątpliwości przez Sąd I instancji, zaniechanie wezwania strony powodowej do przedstawienia dowodów oraz zajęcia stanowiska celem wyjaśnienia wspomnianych wątpliwości.

Z powołaniem na powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 270,87 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 14 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, a także o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sadowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostało ograniczone do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się częściowo zasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje za własne (382 k.p.c.), z tym że na podstawie złożonych przez powódkę kopii dokumentów należało je uzupełnić o ustalenie, że pozwana K. W. zawarła ze spółką (...) sp. z o.o. w dniu 14 października 2014 r. umowę pożyczki nr (...) na kwotę 677 zł oraz w wykonaniu tej umowy otrzymała pożyczkę w ww. kwocie i jej nie zwróciła, a wierzytelność z tego tytułu została nabyta przez powoda, przy czym udzielająca pożyczki za pośrednictwem portalu (...) .pl spółka (...) sp. z o.o. przy umowie cesji z dnia 4 maja 2015 r. działała pod nową firmą (...) Polska sp. z o.o. (KRS nr (...)). Rozważania prawne Sądu Rejonowego były zasadniczo prawidłowe z zastrzeżeniem uwag wskazanych niżej.

Spośród podniesionych w apelacji zarzutów w pierwszej kolejności rozważyć należało ten dotyczący naruszenia art. 339 § 2 k.p.c., jego uwzględnienie oznaczałoby bowiem, że Sąd I instancji nie powinien był w ogóle prowadzić postępowania dowodowego, co uczyniłoby pozostałe sformułowane przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa procesowego bezprzedmiotowymi.

Zarzut naruszenia art. 339 § 2 k.p.c. okazał się częściowo zasadny.

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. wyrok zaoczny wydaje się w sytuacji, gdy pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie. W myśl § 2 powołanego artykułu w takim

wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Co do zasady sąd nie prowadzi zatem postępowania dowodowego, gdyż podstawą faktyczną rozstrzygnięcia stają się okoliczności przytoczone przez powoda w uzasadnieniu jego żądania.

Jak wskazuje treść art. 339 § 2 in fine k.p.c., w przypadku istnienia podstaw do wydania wyroku zaocznego postępowanie dowodowe może być prowadzone tylko wyjątkowo i tylko w zakresie zmierzającym do wyjaśnienia uzasadnionych wątpliwości związanych z twierdzeniami powoda o okolicznościach faktycznych, względnie tego, czy twierdzenia te nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. O „uzasadnionych wątpliwościach” w rozumieniu powołanego przepisu można mówić wtedy, gdy powołane przez powoda twierdzenia są wzajemnie sprzeczne albo też niezgodne z dołączonymi dokumentami, faktami znanymi powszechnie czy faktami znanymi sądowi z urzędu bądź jeśli twierdzenia nie zawierają pełnego stanu faktycznego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy lub wskazują na brak legitymacji procesowej. Załączone do pozwu dokumenty czy wydruki są na tym etapie brane pod uwagę tylko celem sprawdzenia, czy ich treść w wyraźny sposób nie przeczy podniesionym przez powoda twierdzeniom. Nie bada się natomiast ich wiarygodności ani tego, czy rzeczywiście wykazują one prawdziwość przytoczonych w uzasadnieniu żądania pozwu okoliczności faktycznych.

Bez wątpienia w niniejszej sprawie zachodziły podstawy wydania wyroku zaocznego wskazane w art. 339 § 1 k.p.c. skoro pozwana K. W. pomimo skutecznego doręczenia jej odpisu pozwu oraz wezwania na rozprawę nie złożyła żadnych wyjaśnień i nie stawiała się na rozprawę, nie żądając przy tym jej przeprowadzenia w swej nieobecności.

Sąd I instancji doszedł także do wniosku, że wystąpiły uzasadnione wątpliwości, o jakich mowa w art. 339 § 2 k.p.c., a uznał tak na tej podstawie, że powódka nie wykazała co składa się na kwotę 934,70 zł, co uniemożliwiało ocenę zasadności żądania, w tym m in. pod kątem tego czy koszty uboczne nie naruszają przepisów prawa, jak również wskazał, że nie można było zasądzić nawet kapitału i prowizji, bo nie powódka nie wskazała, czy pozwana dokonała jakiegokolwiek wpłaty. Takie rozumowanie, jak wynika z przedstawionych wyżej rozważań, jest błędne, bowiem należało odnieść się do spójności zespołu twierdzeń o faktach przytoczonych przez powódkę jako podstawy jej żądania oraz ich ewentualnej sprzeczności z przedłożonymi wraz z pozwem dowodami. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie można było uznać, aby zachodziły uzasadnione wątpliwości co do wskazanej przez powódkę podstawy faktycznej jej żądania, która, jakkolwiek lakoniczna i niepełna, jest jednak w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy jasna, spójna i niesprzeczna z załączoną do pozwu dokumentacją.

Powyższe prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji nie powinien był w ogóle prowadzić postępowania dowodowego – w tym dokonywać ewaluacji zaoferowanego przez powódkę materiału dowodowego – ale przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia okoliczności przytoczone w pozwie i przejść od razu do materialnoprawnej oceny żądania. Podkreślić, bowiem trzeba, że przewidziane w art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i zastępuje jedynie postępowanie dowodowe. Sąd zawsze jest jednak zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym bowiem rzeczony domniemanie nie obowiązuje, negatywny zaś wynik takich rozważań powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 r., III CRN 30/72).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że przedstawione przez powodową spółkę w uzasadnieniu pozwu fakty nie pozwalają przyjąć za usprawiedliwione żądania przez nią od pozwanej kwoty aż 934,70 zł.

Powódka stwierdziła, że jej poprzedniczka prawna – (...) sp. z o.o. (wcześniej (...) sp. z o.o.) – w dniu 14 października 2014 r. udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 677 zł, którą ta powinna była zwrócić do dnia 13 listopada 2014 r., czego jednak nie uczyniła. Dodała też, że pozwana pismem z dnia 4 maja 2015 r. została poinformowana o zmianie osoby wierzyciela oraz wezwana do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Wobec tego, że twierdzenia powódki nie zawierały pełnego stanu faktycznego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy tylko ww. okoliczności, zgodnie z art.

339 § 2 k.p.c. uznane mogły być za udowodnione i stanowić podstawę faktyczną dla oceny zasadności żądania pozwu. Podkreślić trzeba, że w treści pozwu w ogóle brak jest jakiegokolwiek wyjaśnienia, dlaczego pozwana miałaby być zobowiązana do zapłaty kwoty przewyższającej kapitał pożyczki skoro zgodnie z art. 720 § 1 k.c. umowa pożyczki co do zasady jest umową nieodpłatną. Nie wystarczało tu generalne powołanie się na same postanowienia umowy ramowej, w której wskazano koszty prowizji oraz konsekwencje finansowe zwłoki w spłacie pożyczki. Elementem twierdzeń pozwu musiałyby być bowiem indywidualne okoliczności niniejszej sprawy, tj. jakie opłaty i z jakiego tytułu obciążały pozwaną przy tej konkretnej umowie pożyczki oraz jak w okolicznościach niniejszej sprawy zostały obliczone. Ubocznie zauważyć trzeba, że elementy umowy ramowej dotyczące dodatkowych opłat zmierzają w ocenie Sądu do obejścia prawa w zakresie niedopuszczalności zastrzegania odsetek przekraczających odsetki maksymalne, m.in. zważywszy, że kosztem udzielenia 30-dniowej pożyczki na kwotę 677 zł jest prowizja w kwocie 67,70 zł (roczna stopa procentowa 120%). Twierdzenia powódki o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie w świetle powołanego prawa materialnego art. 720 § 1 k.c. pozwalają jedynie na zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki tytułem roszczenia głównego kwotę 677 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 listopada 2014r., albowiem od tej daty pozwana pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem swojego świadczenia (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

Wobec uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 339 § 2 k.p.c., rozważanie pozostałych zarzutów naruszenia prawa procesowego, tj. art. 208 § 1 k.p.c., art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c., art. 236 k.p.c., art. 308 § 1 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. byłoby bezprzedmiotowe.

Jeśli chodzi natomiast o sformułowany w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest on niezrozumiały. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera odwołania do art. 60 k.c. czy art. 29 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim i nic w ogóle nie wskazuje, by treść tych przepisów miała jakikolwiek związek z rozstrzygnięciem wydanym przez Sąd I instancji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmienił częściowo zaskarżony wyrok, o czym orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zasądzając na rzecz powódki kwotę 677 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 listopada 2014 r., (pkt I. 1. sentencji) i oddalając powództwo w pozostałej części (pkt I. 2.). Powyższe spowodowało konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu w I instancji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 151,20 zł (pkt I. 3.). Na koszty procesu składały się opłata od pozwu w kwocie 30 zł oraz koszt zastępstwa prawnego powódki w kwocie 180 zł (§ 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu) i tymi kosztami Sąd Okręgowy obciążył pozwaną stosunkowo (72 %) na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację, jako bezzasadną, o czym orzekł w pkt II. sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie III. sentencji. Na koszty poniesione w postępowaniu apelacyjnym składają się opłata sądowa od apelacji w kwocie 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 135 zł (§ 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych po zmianie). Kosztami tymi pozwana została obciążona stosunkowo (72 %), tj. w kwocie 118,80 zł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

/-/ Alina Szymanowska